

© Photo by Shane Leonard

Стивен Кінг — неймовірно популярний американський письменник, який може похизуватися тим, що майже кожен його твір стає літературною сенсацією та стовідсотковим бестселером. За понад 40 років його творчої діяльності світ побачило безліч романів, накладі яких давно перетнули межу в третину мільярда примірників. Він володар численних престижних літературних нагород і має чималу армію шанувальників, яка незмінно поповнюється.

Це перша книжка зі славнозвісної епопеї «Темна вежа», в якій ми знайомимося з Роландом — лицарем-стрільцем, останнім зі свого роду. Його пригоди і лягли в основу всієї серії. Через зраду придворного Мартена, що став коханцем його матері, Роланд має вирушити в далекі мандри. Головною його метою стає пошук Темної вежі, де зберігаються відповіді на всі запитання. Стрільцеві необхідно пройти слідами чоловіка в чорному, який залишає по собі численні смерті та воскрешає негідників...

bookclub.ua

ISBN 978-617-12-8904-8

9 786171 289048

С Т І В Е Н
К І Н Г

СТРІЛЕЦЬ

С Т І В Е Н
К І Н Г

КСД

STEPHEN
KING

THE GUNSLINGER
THE DARK TOWER I

A NOVEL

СТІВЕН
КІНГ

СТРІЛЕЦЬ

ТЕМНА ВЕЖА І

РОМАН

Переклад з англійської Олени Любенко

ХАРКІВ
2021 КСД

УДК 821.111(73)
К41

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

This edition published by arrangement with The Lotts Agency, Ltd.
and Andrew Nurnberg Associates Baltic

Перекладено за виданням:
King S. The Gunslinger. The Dark Tower I / Stephen King. —
New York : A Plume Books, 2003. — 264 p.

Обережно! Ненормативна лексика!

Дизайнер обкладинки *IvanovITCH*

Художник *Олександр Семякін*

ISBN 978-617-12-8904-8
ISBN 978-0-452-28469-2 (англ.)

© Stephen King, 1982, 2003
© Hemigo Ltd, видання українською мовою, 2017, 2019, 2020
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад, 2007
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2021

Присвячується ЕДОВІ ФЕРМАНУ,
котрий ризикнув прочитати ці книжки — одну за одною

ВСТУП

КОЛИ ТОБІ ДЕВ'ЯТНАДЦЯТЬ

(І ЩЕ ПРО ДЕЩО)

I

Коли мені виповнилося дев'ятнадцять (в історіях, які ти збираєшся прочитати, це число має певне значення), гобіти були великими.

Під час Великого музичного фестивалю у Вудстоці у бруді на фермі Макса Язгура бебралися десь півдюжини Меррі та Піппінів, удвічі більше Фродів і незліченна кількість гіпарів Гендальфів. «Володар перснів» Дж. Р. Р. Толкіна в ті дні мав шалену популярність, і, хоча я так і не зміг потрапити на «Вудсток» (про що шкодую), по-моєму, я був наполовину гіпі, принаймні достатньо гіповим, щоб прочитати ці романи й захопитися ними. Книги «Темної вежі», як і більшість довгих історій-фентезі, написаних чоловіками та жінками мого покоління («Хроніки Томаса Ковенанта» Стівена Доналдсона, «Меч Шаннари» Тері Брукса — і це тільки два приклади), народилися під впливом Толкіна.

Але попри те, що ті книжки я прочитав у 1966 і 1967 роках, від свого писання я утримався. З якоюсь зворушливою приязню реагував я на розмах Толкінової уяви (на честолюбність задуму розказаної ним історії), але хотів написати власну історію. Якби я почав це робити тоді, то неминуче повторив би його витвір. А це, як полюбляв говорити покійний Хитрун Дік

Ніксон, було б неправильно. Завдяки панові Толкіну двадцятье століття було під саму зав'язку забезпечене всіма необхідними ельфами й магами.

1967 року я не мав жодного уявлення про те, якою буде моя історія, але це не важило. Я був на сто відсотків упевнений, що впізнаю її, коли вона проходитиме повз мене на вулиці. Мені було дев'ятнадцять, і я був гордовитий. Авжеж, я був досить зарозумілий, щоб відчути, буцімто ще можна трохи почекати на прихід музи й появу мого шедевра (я не сумнівався, що так і станеться). Схоже, в дев'ятнадцять років людина має право на самовпевненість — о цій порі час зазвичай іще не починає свою паскудну підривну діяльність, позбавляючи вас волосся і кидка в стрибку, як співають у популярній пісні кантрі. Та насправді час забирає значно більше. У 1966 і 67-му я цього не знав, та навіть якби знав, то мені було б начхати. Я ще міг собі уявити (ледве-ледве), як мені виповниться сорок або п'ятдесят? Ні. *Шістдесят?* Та ні в якому разі! Про шістдесят років не могло бути й мови. І це цілком природно, коли тобі дев'ятнадцять. Дев'ятнадцять — це такий вік, коли ти кажеш: *«Дивіться, я курю тринітротолуол і п'ю динаміт, і якщо ви знаєте, що для вас добре, то геть з дороги — бо ось іде Стіві!»*

Дев'ятнадцять — егоїстичний вік, пора обмежених турбот. Я був вельми амбітний і прагнув досягти вершин. І це все, що мене хвилювало. Я мав друкарську машинку, яку переносив із одного задрипаного помешкання до іншого, завжди з пакетиком марихуани в кишені і з посмішкою на обличчі. Компроміси середнього віку були далекою перспективою, образи літнього віку — за лінією горизонту. Мов головний герой тієї пісні Боба Сегера про те, що зараз вони звикають продавати вантажівки, я почувався безмежно могутнім і надзвичайно оптимістичним. У кишнях гуляв вітер, але в голові роїлися думки, котрі я хотів висловити, а душа була переповнена історіями, які я хотів розказати. Сьогодні це звучить банально, але тоді здавалося дивовижним. Я почувався дуже крутим. Понад усе на світі хотів прорвати оборону своїх читачів, здобути над ними перемогу,

змусити захоплюватися і змінити їх назавжди, орудуючи тільки сюжетом, більше нічим. І я відчував, що мені під силу це зробити. Що я просто *створений* для цього.

Наскільки помпезно це все звучить? Сильно чи не дуже? Хай там як, я не вибачаюся. Мені було дев'ятнадцять. У моїй бороді не було ані сивої прядки. Я мав три пари джинсів, пару чобіт, думку про те, що світ — це моя устриця, і за двадцять наступних років не сталося нічого такого, що могло б мене переконати у помилковості поглядів. А потім, десь років у тридцять дев'ять, почалися проблеми: алкоголь, наркотики, нещасний випадок на дорозі, через який у мене змінилася хода (та й не тільки). Все це я вже детально описував і тут не повторюватимуся. Крім того, вам однаковісінько, чи не так? Врешті-решт світ виставляє на вашому шляху підлого Патрульного, щоб уповільнити ваш розвиток і показати, хто тут господар. Ти, читачу, поза сумнівом, зустрічав уже свого Патрульного (або у тебе ще все попереду). Я зустрів свого і впевнений, що він іще повернеться. Бо знає мою адресу. Це неприємний хлопець, Поганий Лейтенант, запеклий ворог наркотиків, трахання, гордошів, амбіцій, гучної музики — усього, що властиво дев'ятнадцяти рокам.

Але я й досі вважаю, що то був дуже гарний вік. Може, навіть найкращий період життя. Цілу ніч можеш танцювати рок-н-рол, а коли музика стихне і з голови вивітриться пиво, ти в змозі думати. І мріяти про велике. Підлий Патрульний зрештою вкаже вам на ваше місце, і якщо почати з малого, то, коли він із вами розбереться, від вас точно не залишиться й мокрого місця. «Ще один готовий!» — вигукне він і покрокує далі з книжкою квитанцій у руці. Тож трохи (чи навіть багато) зарозумілості — не так уже й погано, хоча ваша мати, поза сумнівом, не цього вас учила. Моя так точно. «Гордия призводить до падіння, Стівене», — казала вона... а потім я з'ясував — десь у віці дев'ятнадцяти помножити на два, — що падіння неминуче. Ти падаєш сам чи тебе зіштовхують у канаву. В дев'ятнадцять у тебе можуть перевірити документи в барі й звеліти забиратися до дідька, виставити твої вибачення (і дупу, яка теж шкодує) назад на вулицю,

але, бігме, ніхто не перевірить у тебе посвідчення, коли ти починаєш писати картину, вірш чи розповідати історію, і якщо ти, читачу, зараз дуже молодий, то не дозволяй старшим і (на їхню думку) ліпшим переконати тебе в протилежному. Авжеж, ти ніколи не бував у Парижі. Так, ти ніколи не бігав з биками у Памплоні. Звісно, ти молокосос, у якого лишень три роки тому почало рости волосся під пахвами — то й що з того? Якщо від самого початку ти будеш недооцінювати себе, то що станеться з тобою, коли ти подорослішаєш? Давай, уперед, і не слухай, що тобі кажуть, — ось що я думаю. Сядь і *викури* цю сигарету до кінця.

II

Гадаю, письменники-романісти поділяються на дві категорії (включаючи й ту, до якої наприкінці 1970-х як новачок належав і я). Ті, хто дотримуються більш літературного, тобто «серйозного», боку цієї праці, розглядають кожну ймовірну тему у світлі такого питання: *«Що означатиме написання такої історії особисто для мене?»* Ті ж, чия доля (або *ка*, якщо вам це більше до вподоби) — писати масові романи, схильні ставити зовсім інше питання: *«Що означатиме написання такої історії для інших?»* «Серйозний» романіст шукає відповідей і ключів до власної особистості, «масовий» письменник — читацьку аудиторію. Обидва різновиди літераторів однаково егоїстичні. Я знав багатьох із них, тож б'юся об заклад на свій годинник.

Хай там як, здається, що навіть у дев'ятнадцять років я відносив історію Фродо і його намагання позбутися Одного Великого Персня до другої категорії. То були пригоди купки пілігримів, більшість із яких походила з Британії, на тлі обрамлення, у якому вгадувалися елементи давньоскандинавської міфології. Мені сподобалася ідея подорожі — чесно кажучи, я був од неї у захваті, — але мене геть не цікавили ні Толкінові витривалі сільські парубки (не те щоб вони мені не подобалися, навпаки), ні лісисті скандинавські пейзажі. Якби я спробував просуватися в цьому напрямку, то мене б неминуче спіткала невдача.

Тож я чекав. На початку 1970-х мені вже було двадцять два, і в бороді почали з'являтися перші пасма сивини (гадаю, це було якось пов'язано з тим, що я викурював по дві з половиною пачки «Пел-Мела» на день). Та навіть у двадцять два роки ти можеш дозволити собі чекати. У двадцять два час іще на твоєму боці, хоча той гидкий Патрульний уже поряд і розпитує про тебе сусідів.

А тоді якось у майже порожньому кінотеатрі («Біжу» в Бангорі, штат Мен, якщо це має якесь значення) я подивився фільм режисера Серджіо Леоне. Називався він «Хороший, поганий, злий». Не минуло ще й половини стрічки, як я зрозумів, що хочу написати роман, у якому толкінівський зміст пошуків пригод і чаклунства поєднувався б із леонівським майже до абсурду величавим обрамленням вестерна. Якщо ви дивилися цей ексцентричний вестерн по телевізору, то не зрозумієте, про що йдеться, — можете голосно репетувати про незгоду, але це правда. На екрані кінотеатру через проектор із належними лінзами Panavision «Хороший, поганий, злий» виглядає епічною сагою, що може змагатися з «Бен Гуром». Зріст Клінта Іствуда сягає п'яти метрів, кожна волосина шорсткої, мов дріт, щетини на його обличчі виступає вперед, наче молоде червоне дерево. Борозни навколо рота Лі ван Кліфа глибокі, немов каньйони, а на дні кожного з них міг би бути тонкохід (дивіться книгу «Чаклун та сфера»). Пустельні декорації простягаються аж до орбіти планети Нептун. А дуло кожного пістолета виглядає не меншим за тунель «Голанд».

Навіть більше, ніж тло, мені потрібне було відчуття епічного, апокаліптичного *простору*. Те, що Леоне ні чорта не знав про географію Америки (за словами одного з персонажів, Чикаго — це десь поблизу Фенікса, штат Аризона), додало картині відчуття дивовижного зміщення у просторі. Сповнений ентузіазму (того штибу, на який, гадаю, здатна тільки молода людина), я хотів написати не просто *товсту* книжку, а *найдовший масовий роман в історії людства*. Мені це не вдалося, але я відчув, що старт непоганий. «Темна вежа», томи один—сім, справді становить

одну історію, і перші чотири книги тягнуть на більш ніж дві тисячі сторінок у м'яких обкладинках. Останні три томи — це ще дві тисячі п'ятсот сторінок рукопису. Я не хочу сказати, що обсяг якось стосується якості, а просто маю на увазі, що намагався написати епічну сагу, і певною мірою це в мене вийшло. Якби ви запитали мене, звідки таке бажання, я б не зміг відповісти. Можливо, частково це пояснюється тим, що так зростають американці: будуй найвище, копай найглибше, пиши найдовше. І це почухування потилиці, коли постає питання мотивації? Здається мені, це теж частина американського життя. Врешті-решт усе закінчується тим, що ми кажемо: «На той час це здавалося не такою вже й поганою ідеєю».

III

Ще один аспект дев'ятнадцятиліття, якщо вас це потішить: як на мене, то це вік, у якому багато хто з нас застрягає (розумом та почуттями, якщо не фізично). Роки спливають, і одного дня ти дивишся у дзеркало зі справжнісіньким збентеженням. «Чому це в мене на лиці такі зморшки? — дивуєшся ти. — Звідки це ідіотське пущце? Чорт, мені ж тільки дев'ятнадцять!» Не надто оригінальна думка, але збентеження не стає від цього меншим.

Час сріблить твою бороду, час віднімає у тебе кидок у стрибку, і все це відбувається, поки ти вважаєш — дурнику, — що він досі на твоєму боці. Логічній частині твого єства все добре відомо, але серце відмовляється в це вірити. Якщо тобі пощастить, той самий Патрульний, котрий оштрафував тебе за перевищення швидкості та надмірні розваги, піднесе тобі до носа нашатир. Щось подібне сталося й зі мною під кінець двадцятого століття. Сталося у подібі фургона «Плімут», що збив мене у прикордонню канаву в моєму рідному місті.

Десь через три роки після того нещасного випадку я підписував книжки на презентації роману «Майже як б'юїк» у крамниці «Бордерс» у Дерборні, штат Мічиган. Коли підійшла черга одного хлопця, він сказав, що дуже-дуже радіє, що я залишився

живий. (Мене це дуже зворушує і відбиває охоту думати: «Чого ти, в біса, не здох тоді?»)

«Я був зі своїм хорошим другом, і раптом ми почули, що вас збили. Ми просто затрясли головами і почали наперебій говорити: «А як же Вежа, вона хилиться, падає, о-о-ох, блін, він уже ніколи її не закінчить!»

Щось подібне спало на думку й мені. Тривожна думка про те, що, збудувавши Темну вежу в колективній уяві мільйонів читачів, я, можливо, несу відповідальність за її безпеку доти, доки читачам хочеться про неї читати. Це може тривати усього лише п'ять років, а може й п'ятсот — звідки мені знати? Схоже, що у романів фентезі, як поганих, так і хороших (навіть зараз хтось десь, імовірно, почитує «Вампіра Варні» чи «Монаха»), довге життя. Роландів захист Вежі полягає в тому, щоби спробувати відвернути загрозу од Променів, які її тримають. А мені (я збагнув це після аварії) доведеться зробити це, закінчивши історію про стрільця.

Під час тривалих пауз між написанням і публікацією перших чотирьох романів серії «Темна вежа» я отримував сотні листів типу «як вам не соромно, це ви в усьому винні». У тисяча дев'ятсот дев'яносто восьмому (інакше кажучи, коли я працював, помилково вважаючи, буцімто мені досі дев'ятнадцять) надійшов лист від вісімдесятидворічної бабці: «Не хочу діймати вас своїми турботами. АЛЕ!!! Зараз дуже слаба». Бабуся повідала мені, що їй, мабуть, залишилося жити усього рік («од сили чотирнадцять місяців, у мене рак — пішли метастази»). Оскільки вона не сподівалася, що я спеціально для неї закінчу історію Роланда, то просто питала, коли моя ласка (ласка!), чи не розповім я їй, чим усе закінчиться. Від одного рядка у мене просто стислося серце (хоч і не досить сильно для того, щоби знову сісти за писання) — це була її обіцянка «не казати ні одній живій душі». За рік по тому, можливо, після нещасного випадку, внаслідок якого я опинився в лікарні, одна моя помічниця, Марша Діфіліппо, отримала листа від чоловіка, засудженого до страти в Техасі чи Флориді, котрий хотів знати те саме: чим усе закінчиться?

(Він обіцяв забрати таємницю з собою в могилу, від чого моє тіло взялося сиротами.)

Якби на те моя воля, я б дав обом цим людям те, що вони в мене просили, — стислу версію подальших пригод Роланда, але, на жаль, у мене не було такої можливості. Я просто не знав, як усе обернеться для стрільця та його друзів. Для того щоб знати це, я мусив писати. Колись я тримав у голові короткий начерк, але потім згубив. (Мабуть, він не вартий був ані шеляга.) Все, що в мене залишалось, — кілька записів («Чусіт, чисіт, чосик, щось-щось-кошик» — так написано на одному з цих аркушів, який лежить у мене на столі, поки я пишу ці рядки). Із часом, починаючи з липня дві тисячі першого, я знову почав писати. На ту мить я вже твердо знав, що мені не дев'ятнадцять і мені не оминути жодного з тілесних ушкоджень, які можуть спіткати людину. Я розумів, що мені буде шістдесят, а може, навіть сімдесят. І хотів закінчити свою історію, поки гидкий Патрульний не прийде по мене востаннє. Наміру залишитися в пам'яті людей із чимось на кшталт «Кентерберійських оповідань»¹ та «Таємниці Едвіна Друда»² в мене не було.

Результат — на краще це чи на гірше — лежить перед тобою, Постійний Читачу, незалежно від того, чи ти приступаєш до першого тому, чи готуєшся почати том п'ятий. Подобається це тобі чи ні, історія Роланда вже закінчена. Сподіваюся, ти отримаєш від неї насолоду.

Що ж до мене, то я відірвався на повну котушку.

Стівен Кінг
25 січня 2003 року

¹ «Кентерберійські оповідання» — незакінчена збірка прозових і віршованих оповідок, написаних Джефрі Чосером у XIV столітті. (*Тут і далі прим. пер., якщо не зазначено інше.*)

² «Таємниця Едвіна Друда» — детективний роман Чарльза Діккенса, який письменник не встиг закінчити, бо його спіткала смерть.

ПЕРЕДМОВА

Майже все, що автори пишуть про свої твори, — некомпетентна дурня¹. Ось чому вам до рук ніколи не потрапляла книга під назвою «Сто великих передмов західної цивілізації» чи «Найулюбленіші передмови американців». Звісно, так казати — це упередженість з мого боку, але, написавши як мінімум п'ятдесят вступів і передмов, не кажучи вже про цілу книжку, присвячену мистецтву писати художні твори, я думаю, що маю право на таке упередження. І вважаю, що ви можете серйозно поставитися до моїх слів, коли я вам скажу, що це може бути один із тих рідкісних випадків, коли мені справді є що цінного сказати.

Кілька років тому я справив певний фурор серед своїх читачів, запропонувавши їм перероблену й розширену версію свого роману «Протистояння». Тоді я нервував, і зрозуміло чому: з усіх моїх романів читачі завжди найбільше любили «Протистояння» (на думку найзапекліших фанатів «Протистояння», я міг би спокійно сконати у 1980-му і світ би від цього аж ніяк не постраждав).

Якщо й існує така історія, що могла б позмагатися з «Протистоянням» в уяві читачів Кінга, то, мабуть, це оповідь про Роланда Дескейна та його пошуки Темної вежі. І тут — чорт забирай! — я знову зробив те саме.

¹ Детально пророблений опис чинника дурні див. у книжці «Про письменство» (*On Writing*), опублікованій видавництвом *Scribner* 2000 року. (Прим. авт.)

Тільки насправді я цього не робив і хочу, аби ви це знали. А ще я хочу, щоб ви знали, що ж я все-таки зробив і чому. Можливо, вас це не обходить, але для мене це дуже важливо, і тому ця передмова — виняток (сподіваюся) з кінгівського критерію дурні.

По-перше, нагадую, що рукопис «Протистояння» зазнав великих купюр, і не через редагування, а через фінанси. (До списку обмежень також додалося переплітання, але я навіть не хочу про це згадувати.) Наприкінці вісімдесятих я поновив виправлені розділи попереднього рукопису. А ще відредагував твір повністю, загалом для того, щоби визнати факт епідемії СНІДу, яка в період між першим виданням «Протистояння» і виходом у світ переробленого варіанта через вісім чи дев'ять років пережила розквіт (якщо це правильне слово). У книзі, що стала результатом цієї праці, було на сто тисяч слів більше, ніж у початковому томі.

У випадку «Стрільця» том оригіналу був тонким, а додатковий матеріал у цій версії становить усього лише тридцять п'ять сторінок, тобто приблизно дев'ять тисяч слів. Якщо ви читали «Стрільця» раніше, то знайдете тут лише дві-три повністю нові сцени. Звісно, борці за чистоту «Темної вежі» (і таких навдивовижу чимало — пошукайте-но в Інтернеті) перечитають книгу знову, і більшість із них, імовірно, зробить це як із цікавістю, так і з роздратуванням. Я розумію їхні почуття, але мушу сказати, що вони хвилюють мене менше, ніж читачі, що ніколи раніше не зустрічалися із Роландом та його ка-тет¹.

Попри існування палких прихильників, історія Вежі менш відома серед моїх читачів, ніж «Протистояння». Інколи на літературних читаннях я прошу присутніх підняти руки, якщо вони читали один чи декілька моїх романів. Оскільки вони взагалі завдали собі клопоту прийти (часом для цього доводиться наймати няньку й заливати бензин у бак старого седана, що в обох випадках спричиняє додаткові труднощі й витрати), не дивно,

¹ Пов'язані долею. (Прим. авт.)

що більшість із них піднімають руки. Тоді я прошу їх не опускати руки, якщо вони читали один або більше романів із циклу «Темна вежа». І щойно це прозвучить, як принаймні половина зали обов'язково опускає руки. Напрошується один висновок: незважаючи на те що я витратив цілу купу часу, протягом тридцяти трьох років (із 1970 до 2003-го) пишучи ці книжки, порівняно мало людей їх читали. Але ті, хто читав, фанатіють від них, утім, як і я сам — у будь-якому разі, досить сильно люблю, бо ніколи не зміг би допустити, аби Роланд потрапив у вигнання — жалюгідний притулок для нереалізованих персонажів (згадайте Чосерових пілігримів на шляху до Кентербері або людей із незакінченого останнього роману Чарльза Діккенса, «Таємниця Едвіна Друда»).

Гадаю, я завжди припускав (десь глибоко в підсвідомості, бо не можу пригадати, щоб думав про це свідомо), що в мене буде час завершити роботу, що, мабуть, Господь у призначений час навіть надішле мені телеграму-співуна: «Тра-та-та-та, тра-та-жу, / До роботи, Стівене, / Закінчуй вже Вежу». І щось таке сталося насправді, я знову став до роботи, тільки спонукала мене не співуча телеграма, а вкрай близький контакт із міні-фургоном «Плімут». Якби автомобіль, що збив мене того дня, виявився трохи більшим чи удар — точнішим, то був би шанс для плакальників, «будь ласка, не треба квітів, родина Кінгів дякує вам за співчуття». І Роландові пошуки пригод навіки залишилися б незавершеними, принаймні в моєму виконанні.

Хай там як, 2001 року (на цей час я вже трохи почав окликувати) я вирішив, що настав час закінчити історію Роланда. І, відклавши все інше вбік, з головою поринув у роботу над останніми трьома книгами. Та, як завше, робив це не так для читачів, які вимагали книжок, як для себе самого.

І хоч останні два томи ще чекають на виправлення, поки я пишу ці рядки взимку 2003-го, самі книжки були закінчені минулого літа. У проміжку між роботою редакторів над п'ятим («Вовки Кальї») та шостим («Пісня Сюзанни») томами я вирішив,

що час повернутися до початку і взятися до остаточного редагування всього циклу. Чому так? Бо ці сім томів насправді ніколи не були окремими історіями, а становили розділи одного довгого роману під назвою «Темна вежа» і початок не був узгоджений із кінцем.

Мій спосіб переробки за багато років не зазнав особливих змін. Я знаю, що є письменники, які роблять це в процесі написання, але мій метод критики завжди полягав у тому, щоб зануритися в сюжет, і просуватися якнайшвидше, стежачи за тим, щоб лезо висловлювання завжди залишалося якомога гострішим (для цього ним треба весь час користуватися), і намагатися випередити найпідступнішого ворога романіста — сумнів. Коли озираєшся назад, постає надто багато питань. Наскільки достовірні мої персонажі? Наскільки цікава ця історія? Справді-бо, вона гарна? Комуś вона буде потрібною? А мені самому вона потрібна?

Коли перша, чорнова версія роману готова, я відкладаю її такою, як є, щоби визріла. Через деякий час — за півроку, рік чи два роки (насправді це не має значення) — я можу до неї повернутися з холоднокровнішим підходом (але так само з любов'ю) і вже тоді починати редагувати. Кожна книга циклу Вежі перероблювалася як окремий твір, я ніколи не сприймав свою працю як ціле, поки не закінчив том сьомий — «Темну вежу».

Переглянувши перший том, який ви зараз тримаєте в руках, я зрозумів три прості істини. По-перше, «Стрільця» написала дуже молода людина і в ньому є всі проблеми, притаманні книгам дуже молодих людей. По-друге, він ряснів купою помилок і невдалих місць, особливо у світлі наступних томів¹. По-третє, «Стрілець» навіть звучав не так, як наступні книги, — чесно кажучи, його було досить важко читати. Надто часто я ловив

¹ Гадаю, тут можна навести один дуже красномовний приклад. У попередньому виданні «Стрільця» Фарсон — назва містечка. У подальших томах це слово чомусь стало прізвищем *людини*: повстанця Джона Фарсона, який спланував падіння Гілеада, міста-держави, де Роланд провів дитинство. (Прим. авт.)

себе на тому, що вибачаюся за це і кажу людям: трохи терпіння, й історія зазвучить на повну силу у «Крізь час», от побачите.

В одному місці «Стрільця» Роланд описується як людина, що в номерах готелів завжди вирівнює картини, які висять криво. Я й сам такий, і певною мірою саме в цьому й полягає сенс перепишування: вирівняти картини, почистити порохотягом підлогу, до блиску вишарувати унітази. В ході цього редагування я виконав чимало господарської роботи й мав шанс зробити те, що будь-який автор хоче зробити зі своїм твором, коли той закінчений, але ще потребує остаточного шліфування й полірування, для того щоби навести у ньому лад. Щойно ви дізнаєтесь, чим усе закінчиться, як у вас виникає обов'язок перед потенційним читачем — і перед самим собою — повернутися назад і привести все до ладу. Саме це я й спробував зараз зробити, звісно, дбаючи про те, аби жодне доповнення, жодна зміна не видали таємниць останніх трьох романів циклу, таємниць, які я у певних випадках терпляче приховував протягом тридцяти років.

Перш ніж закінчити свою передмову, мушу сказати кілька слів про молодого чоловіка, який наважився написати цю книгу. Той юнак відвідував забагато семінарів з літературної творчості і надто призвичаївся до ідей, які ці семінари пропагували: письменник пише для інших, а не для себе; мова важливіша, ніж сюжет; невизначеність краща за простоту і зрозумілість, бо вони зазвичай є ознакою недалекого письменника-букваліста. В результаті я геть не здивувався тому, що в дебютній появі Роланда побачив величезну претензію (не кажучи вже про тисячі нікому не потрібних прислівників). Я викинув стільки порожньої балаканини, скільки зміг, і не шкодую про жоден вирізаний шматок. У інших місцях (ними неодмінно виявлялися фрагменти, у яких мене захоплював сюжет і спокуса забути ідеї, запозичені з письменницького семінару, була надто великою) я мав змогу залишити письмо таким, яким воно є, якщо не брати до уваги звичайних правок, які робить кожен автор. Як я вже зазначав у іншому контексті, тільки у Господа Бога все виходить з першого разу.

Хай там як, я не хочу цензурувати чи істотно змінювати хід сюжету цієї книги. Попри всі вади, у ньому є якийсь особливий шарм (так мені здається). Змінити його надто глобально означало б відщуратися од людини, яка першою писала про стрільця наприкінці весни та на початку літа 1970-го року, а цього я робити не хотів.

Що мені насправді хотілося зробити (по можливості, перед тим як вийдуть останні томи серії), так це запропонувати новачкам оповіді про Вежу, а разом з ними — і давнім читачам, які схотіли б освіжити спогади, — зрозуміліший початок і зробити так, щоб знайомство зі світом Роланда відбулося трохи легше. А ще я хотів, щоб у них була книга, у якій майбутні події передвіщаються краще. Сподіваюся, мені це вдалося. І якщо ви один із тих, хто ще ніколи не відвідував магічного світу, через який пересуваються Роланд та його друзі, маю надію, що ви дістанете насолоду від див, на котрі там натрапите. Найбільше мені хотілося розповісти казку про дива. І якщо вас бодай трохи зачарує аура Темної вежі, я вважатиму свою працю, яка почалася в 1970-му й закінчилася переважно в 2003-му, завершеною. Проте саме Роланд першим укаже на те, що такий проміжок часу насправді важить дуже мало. І взагалі, коли хтось вирушає на пошуки Темної вежі, час втрачає будь-який сенс.

6 лютого 2003 року

СТРІЛЕЦЬ

...Камінь, листок, незнайдені двері;
про камінь, про листок, про двері. І про всі забуті обличчя.
Оголені й самотні приходимо ми у вигнання.
У темному лоні нашої матері не знаємо ми її обличчя;
з-за ґрат її плоті виходимо ми у невиразну
глуху в'язницю світу. Хто з нас знав свого брата?
Хто з нас зазирає у серце батькові?
Хто з нас не ув'язнений навіки?
Хто з нас не лишається навіки чужим і самотнім?
...О втрачений і вітром оплаканий привиде,
повернися, повернися.

Томас Вулф. Поглянь на свій дім, янголе

РОЗДІЛ I

СТРІЛЕЦЬ

I

Пустелею тікав чоловік у чорному — його переслідував стрілець.

Безмежна пустеля — апофеоз усіх пустель, — здавалось, існувала під небесним склепінням вічно й простиралася в усі боки до самого горизонту. Вона була сліпучо-білою, безводною й без будь-яких характерних особливостей ландшафту, за винятком розпливчастих, ледь помітних обрисів гір, що бовваніли на горизонті, та чортового зілля, яке спричиняє солодкі сновидіння, кошмари та смерть. Вряди-годи траплявся надгробний камінь, що слугував дороговказом, бо занесена піском стежка, яка перетинала тверду кірку солончаку, колись була трактом для диліжансів та возів. Відтоді світ зрушив із місця. Спорожнів.

На якусь коротку мить стрілець відчув запаморочення, ніби втратив орієнтацію. Світ здався ефемерним і якимось прозорим. Це відчуття минулося, і стрілець рушив далі, як і світ із неродючим ґрунтом, поверхнею якого він прямував. Він незворушно долав милю за милею, не поспішаючи й ніде не затримуючись. Навколо попереку, наче роздута сосиска, хилитався шкіряний бурдюк із водою. Майже повний. Багаторічне самовдосконалення у *кхефі* дозволило стрільцеві досягти п'ятого рівня. Якби він був праведником манні, то навіть не відчував би зараз спраги, а тільки з холодною відстороненістю спостерігав би за тим, як

організм втрачає воду, зволожуючи тріщини й темні внутрішні порожнини лише тоді, коли здоровий глузд велів йому це зробити. Та він не сповідував релігію манні, як і не був послідовником Людини Ісуса, і зовсім не вважав себе праведником. Він звичайнісінький пілігрим, який лише одне може сказати напевно: його мучить спрага. Проте, попри це, у нього не було особливого бажання пити. Якимось незбагненим чином це давало йому втіху. Саме це потрібно було країні, країна відчувала спрагу. Він прожив довге життя і мусив пристосовуватися, інакше став би нічим.

Під бурдюком — револьвери, ретельно достосовані до рук стрільця. До кожного була прикріплена пластина, бо ж дісталися вони йому в спадок від батька, у якого була менша вага, та й на зріст він був не таким високим, як його син. Два ремені схрещені над стегнами. Кобури промаслені так глибоко, що не розтріскаються навіть під цим нешадним сонцем. Рукоятки револьверів — із сандалового дерева, жовті, ретельно відполіровані. Нещільно прилягаючи до стегон, кобури погойдувалися на стрічках із сиром'ятної шкіри в такт ході. Від них фарба і тканина на боках джинсів майже стерлися, залишивши по собі дуги, схожі на посмішки. Від мідних гільз патронів у патронташі в різні боки розходилися геліографічні відблиски сонця. Патронів уже було менше. Ледь чутно потріскувала шкіра на кобурі.

Комір безбарвної, ніби дощ чи пил, сорочки був відкритий на шиї, у пробитих вручну дірках вільно погойдувався сиром'ятний шнурок. Капелюха не було. І ріжка, який стрілець колись носив із собою, теж уже багато років не було, того ріжка, що перед смертю випав із руки друга. Він тужив за ними обома.

Ставши біля пологого насипу дюни (хоча піску тут не було — пустелю вкривав твердий сланець, і навіть поривчасті вітри, що дули після настання темряви, не здіймали нічого, крім надокучливої шорсткої куряви, схожої на порошок для чищення), він побачив розкидані залишки крихітного вогнища з підвітряного боку, там, де промені сонця зникають першими. Стрільця повсякчас тішило, коли він укотре вже натрапляв на такі друго-

рядні прикмети, що знову й знову підтверджували ймовірну людську природу чоловіка в чорному. Губи на розритому віспою, облупленому від сонця обличчі (тому, що від нього залишилося) розтягнулися в подобі моторошної кривої посмішки.

Авжеж, переслідуваний палив чортове зілля — єдине, що могло зайнятися у цій пустелі. Воно давало рівний елеїний вогонь і горіло повільно. Поселяни прикордоння розповідали, що демони живуть навіть у полум'ї. Зілля палили, але уникали дивитися на вогонь. Говорили, що демони заворожують, заманюють і затягують того, хто дивиться, у вогнище. І його там побачить дурень, який зазирне туди наступним.

Під рукою стрільця спалене зілля, викладене у формі знайомої ідеограми, розсипалося на сірий порошок, і знак утратив смисл. У попелі, крім обвугленого шматка бекону, не було нічого, і він, не задумуючись, з'їв його. Так було завжди. Ось уже два місяці стрілець переслідував чоловіка в чорному пустелею, цим нескінченним, до болю одноманітним очищувальним простором, і йому потрібні були інші сліди, а не гігієнічно-стерильні ідеограми багать, які розкладав чоловік у чорному. Жодної банки, пляшки чи бурдюка (сам стрілець, наче змія шкіру, скинув дорогою чотири такі мішки). Екскрементів він теж не знайшов і припустив, що чоловік у чорному їх закопував.

Можливо, вогнища були символами, кожен із яких відповідав одній великій літері в посланні. «Тримайся подалі, напарнику», — могло промовляти воно. Або «Кінець уже не за горами», чи навіть «Впіймай мене, якщо зможеш». Байдуже, про що вони повідомляли чи не повідомляли. Його не цікавили послання (навіть якщо то були саме вони). Ці рештки холодні, як і всі інші, — ось що важить. І все ж він наблизився. Знав, що вже перебуває ближче, але не знав, звідки йому це відомо. Якимось нюхом, можливо, довідався. Та це також не мало значення. Він ітиме, поки не станеться якась зміна, та навіть якщо нічого не зміниться, він усе одно піде далі. Як на те Божа воля, то вода буде навіть у пустелі — казали старі. На все воля Божа. Стрілець підвівся й обтрусив попіл із рук.

Інших слідів нема. Навіть якщо на твердій породі й могли залишитися якісь незначні рештки, їх, ясна річ, уже давно підхопив і забрав із собою гострий, наче бритва, вітер. Немає людських фекалій, немає викинутого сміття й жодних ознак того, де їх могли закопати. Нічого. Тільки ці охололі багаття вздовж древнього шляху, що веде на південний схід, і невтомний далекомір у голові стрільця. Хоча, звісно, було щось інше: стрільця притягувало на південний схід не просте відчуття напрямку. І навіть не сила магнетизму.

Присівши, він дозволив собі відпити з бурдюка. Згадав про миттєве запаморочення, яке пережив раніше, вдень: було таке відчуття, наче зв'язок зі світом обірвався, і він не знав, що воно могло означати. Чому це запаморочення викликало в пам'яті згадку про загублений ріг і смерть останнього з його старих друзів, якого він давно втратив на Єрихонському пагорбі? Та з ним досі залишалися револьвери — батькові револьвери, — і жодного сумніву в тому, що вони важливіші за ріг... ба навіть за друзів.

Чи ж не правда?

Це питання сповнило його якимось дивним, тривожним відчуттям неспокою, але оскільки іншої відповіді, крім украй очевидної, не було, стрілець вирішив відкласти його на потім. Окинувши поглядом пустелю, він подивився на сонце, яке вже хилилося до дальнього краю неба, що був не зовсім на заході (і це непокоїло). Він підвівся, зняв із пояса рукавички з сиром'ятної шкіри й заходився рвати чортове зілля, аби розкласти багаття на попелищі, яке залишив по собі чоловік у чорному. Ця гірка іронія, як і спрага, здалася стрільцеві дуже привабливою.

Тільки тоді, коли від дня залишилися лиш скороминуще тепло і злорадна помаранчева лінія-усмішка на монотонному горизонті, стрілець дістав із сумки креміль і кресало. Він сидів, поклавши свої гунна¹ на коліна, і невпинно дивився на південний схід, у напрямку лінії гір. Він не сподівався побачити ні тонку цівку диму від нового вогнища, ні помаранчевий відблиск

¹ Пожитки.

полум'я, але все одно спостерігав, бо без спостереження не обійтися. До того ж воно давало якусь гіркотну втіху. *«Ти не побачиш того, що не шукаєш, шмаркачу, — сказав би Корт. — Ну ж бо, скористайся даром, яким наділили тебе боги».*

Але там не було нічого. Він був близько, відносно близько. Та недостатньо близько для того, щоби побачити дим у при-смерку чи помаранчевий відблиск багаття.

Приклавши креміль до кресала, стрілець висік іскру на сухе пошматоване зілля, бурмочучи при цьому стародавні та все-владні слова, позбавлені будь-якого сенсу: «Іскро в пітьмі, а мій владика де? Себе я зраджу? Чи зостануся собою? Вогонь нехай на землю табору прийде». Дивовижно, але деякі слова й звички з далекого дитинства падали на узбіччя й залишалися позаду, а деякі міцно чіплялися за життя, з плином часу переростаючи в дедалі важчу ношу.

Він ліг, захистившись од вітру своїм невеличким щитом, щоби дим, який викликає марення, відносило в пустелю. Напряму вітру був незмінним, тільки шерстяні очіски вряди-годи оберталися по колу.

Зорі над головою, теж незмінні, не мерехтіли. Мільйони світил і світів. Приголомшливі сузір'я, холодний тон усіх спектральних кольорів. На його очах фіолетовий колір неба потьмянів, поступившись місцем чорному, як смола. Під Старою Матір'ю з'явився метеорит, накреслив коротку видовищну дугу і, блимнувши, згас. Полум'я відкидало чудернацькі тіні, поки чортове зілля, повільно згоряючи, набувало нових обрисів — не ідеограми, а звичайного хреста, що викликав якесь тривожне відчуття страху своєю значущою очевидністю. Викладаючи свій хмиз, стрілець думав не про красу, а про користь, і це відбилося в його формі. Вона свідчила про чорне й біле. Вона свідчила про людину, яка вирівнює погані картини, що криво висять у дивних номерах готелів. Багаття горіло повільно, і полум'я було рівномірним, а в його розжареній серцевині танцювали примари. Стрілець цього не бачив. Поки він спав, два малюнки — мистецтво й ремесло — сплавилися в один. Завивав вітер, ця відьма, в череві якої засів рак.

Час від часу капризний низхідний потік повітря здіймав вихор диму, жбурляючи його стрільцеві в обличчя, і той вдихав. Від цього нагромаджувалися сновидіння, так само як із якогось маленького подразника в мушлі може з часом вирости перлина. Іноді стрілець стогнав разом із вітром. Зірки дивилися на це згори так само байдуже, як споглядали вони війни, розп'яття, воскресіння. Йому б це теж сподобалося.

II

Він зійшов униз із останнього передгір'я, ведучи з собою мула, очі якого від спеки вже потьмяніли й повилазили з орбіт. Три тижні тому він проминув останнє містечко, і відтоді йому супутниками були сам лише спорожнілий тракт для диліжансів та зрідка — скупчення землянок поселення прикордоння. Земляні помешкання занепали, залишилися лише поодинокі хатини, у яких жили здебільшого прокажені й божевільні. Божевільних він вважав кращою компанією. Один із них вручив йому лісовий компас із іржостійкої сталі й попросив передати його Ісусові. Стрілець прийняв його з усією належною серйозністю й пообіцяв, що як побачить Його, то неодмінно віддасть компас. Він не думав, що це станеться, але все могло бути. Одного разу він уздрів тахіна — то був чоловік із головою крука, — але, почувши його привітання, незаконнонароджена істота сахнулася і втекла, викаркуючи щось подібне до слів, можливо, навіть прокльони.

Відтоді як позаду залишилася остання хатина, минуло п'ять днів, і він почав підозрювати, що більше вже на його шляху нічого не стрінеться, аж раптом, зійшовши на вершину останнього вивіреного схилу, побачив знайомі обриси обкладеного дерном провислого даху.

Поселянин (навдивовижу молодий чоловік зі сплутаною кучмою волосся червонуватого кольору, що доходило йому майже до пояса), віддавшись пориву, заповзятю прополював клапоть землі, засаджений чахлою кукурудою. Мул хрипло заревів, і це

привернуло увагу поселянина. Він підвів голову, і наступної миті лютий погляд його блакитних очей, ніби в мішень, втупився у стрільця. Поселянин був неозброєний — стрілець не помітив у нього ні стріли, ні палиці. Різко піднявши обидві руки, він похапцем привітав незнайомця, знову зігнувся в три погібелі й заходився енергійно полоти ряд кукурудзи, висаджений найближче до стіни землянки, перекидаючи через плече чортове зілля й жалюгідні кукурудзяні пагінці, що іноді потрапляли під руку. Його чуприну куйовдив вітер, який зараз дув просто з пустиелі. Від вітру не було ніякого захисту.

Стрілець повільно спустився схилом, ведучи мула, на спині якого булькотіли бурдюки з водою. Зупинившись на краю кукурудзяної ділянки, що мала неживий вигляд, він зробив ковток із одного бурдюка, аби виділилася слина, і сплюнув на сухий ґрунт.

— Доброго тобі врожаю.

— І тобі теж, — відповів поселянин і випростався. Чутно було, як у його спині затріщали суглоби. У погляді, яким він окинув стрільця, не було страху. Відкритий клаптик шкіри на обличчі, що прозирає між бородою й чуприною, схоже, не зачепило гниття, а очі, хоч і трохи дикі, здавалися нормальними. — Довгих днів і приємних ночей тобі, незнайомцю.

— І тобі того самого, тільки вдвічі більше.

— А це вже навряд, — відповів поселянин і уривчасто реготував. — У мене нема нічого, крім кукурудзи й бобів. Кукурудза дармова, а от за боби тре' шось давати. Їх іноді приносить чоловік. Надовго не лишається. — Поселянин коротко розсміявся. — Боїться привидів. І людиноптаха.

— Я його бачив. Людиноптаха, тобто. Він утік од мене.

— Так, він заблукав. Каже, що шукає місце Алгул-Сьєнто, тільки іноді називає його Блакитним Раєм чи Раєм, не доберу яким. Ти про таке чув?

Стрілець похитав головою.

— Ну... він не кусається й ні на що не сподівається, то й ну його в дупу. Ти є живий чи ти є мертвий?

— Живий, — відповів стрілець. — Ти говориш зовсім як манні.

— Я трохи пробув із ними, але то було не життя для мене. Вони занадто балакучі й завжди шукають щілини у світі.

І це правда, подумав стрілець. Народ манні завжди в дорозі.

Деякий час вони мовчки споглядали один одного, а потім поселянин простягнув руку:

— Я Браун.

Стрілець відповів потиском і назвався сам. Цієї миті охлялий крук, що сидів на верхівці низького даху, обкладеного дерном, каркнув. Поселянин показав на нього швидким жестом руки:

— Це Золтан.

Зачувши своє ім'я, крук іще раз каркнув і злетів до Брауна. Сів на голові поселянина й зручно вмовстився там, запустивши кігті в розкошланий чуб.

— Трахати тебе, — виразно прокаркав крук. — Тебе й коняку, на котрій ти приїхав.

Стрілець приязно кивнув.

— Боби, боби, музичний фрукт, — натхненно проспівав крук речитативом. — Їси-їси, а з дупи звук.

— Ти його цього вчиш?

— Гадаю, це все, що він хоче знати, — відповів Браун. — Яюсь пробував навчити його «Отче наш». — Його погляд помандрував десь за хатину, до безбарвної сланцевої пустелі, і на мить там затримався. — Та, схоже, «Отче наш» не для цього краю. Ти стрілець, чи не так?

— Так. — Він присів навпочіпки й витяг тютюн. Золтан спікірував з голови Брауна й сів, тріпочучи крильми, на плече стрільця.

— Я думав, вас уже не залишилося.

— Тепер бачиш, що це не так, правда ж?

— Ти прийшов із Внутрішнього Світу?

— Давно це було, — погодився стрілець.

— Там щось лишилося?

На це стрілець не відповів, але вираз його обличчя промовляв: цю тему краще не зачіпати.

— Переслідуєш того, іншого, так?

— Точно. — І вслід за цим пролунало неминуче питання: — Давно він тут пройшов?

Браун знизав плечима.

— Не знаю. Тут із часом щось дивне коїться. Як і з відстанню та напрямком. Понад два тижні тому. Менш ніж два місяці. Відтоді як він тут проходив, чоловік із бобами навідував мене двічі. По-моєму, шість тижнів минуло. Але я можу й помилятися.

— Їси-їси, а з дупи звук, — сказав Золтан.

— Він робив тут привал? — спитав стрілець.

Браун кивнув.

— Залишався на вечерю, так само як і ти, гадаю, залишишся. Трохи з ним покалякали.

Стрілець різко підвівся, і птах, невдоволено каркаючи, знявся з його плеча на дах. Дивне, трепетне заповзяття охопило стрільця.

— Що він казав?

Браун здивовано підвів брови.

— Він був не надто балакучим. Питав, чи бувають тут дощі, коли я тут з'явився, чи поховав свою дружину. Питав, чи вона була манні, і я сказав «так», бо схоже, що він це вже знав. Говорив переважно я, а для мене це не надто звично. — Він зробив паузу, яку порушувало тільки гучне зітхання вітру. — Він чаклун, правда?

— І не тільки.

Браун повільно кивнув.

— Я так і знав. Він витяг із рукава кролика, вже оббілового й готового відправитися в казанок. А ти теж?

— Хто, чаклун? — Стрілець розсміявся. — Ні, я просто людина.

— Тобі ніколи його не наздогнати.

— Я наздожену його.

Їхні погляди зустрілися, і раптом між ними виникло глибоке взаєморозуміння, що поєднало обох: поселянина на його сухому,

мов пух, клапті землі та стрільця на твердій кірці, що становила єдине ціле з пустелею. Стрілець потягнувся по кремінь.

— Тримай. — Браун витяг сірника із сірчаною голівкою й запалив його об свій брудний ніготь.

Стрілець підніс кінчик цигарки до вогника й затягнувся.

— Дякую.

— Мабуть, тобі треба наповнити бурдюки, — сказав поселянин, відвертаючись. — Криниця під навісом ззаду. Піду приготую обід.

Жваво переступаючи через ряди кукурудзи, стрілець зайшов за хатину. Джерело було на дні викопаного вручну колодязя, обкладеного камінням, щоб не осипалася крихка земля. Спускаючись хиткою драбиною, стрілець відзначив про себе, що робота над камінною кладкою, певне, тривала років зо два: перенесення каміння, вибирання землі, обкладання. Вода була чиста, але текла повільно, тож наповнювати бурдюки довелося довго. Коли другий бурдюк був майже наповнений, на край колодязя сів Золтан.

— Трахати тебе. Тебе й коняку, на котрій ти приїхав, — повідомив птах.

Від несподіванки стрілець здригнувся й подивився вгору. Глибина шахти колодязя сягала п'ятнадцяти футів, і Браун легко міг скинути в неї камінь, розбити йому голову й забрати все, що в нього було. Божевільний чи гнилий так би не вчинили, але Браун не належав ні до тих, ні до інших. Але Браун йому сподобався, тож він викинув цю думку з голови й наповнив бурдюк водою до кінця, бо на те воля Божа. Усе інше, на що була воля Божа, було справою *ка*, а не його турботою.

Переступивши поріг хатини й спустившись сходинками, що вели вниз (підлога халупи була нижче рівня землі, щоб нічна прохолода проникала всередину й затримувалася), він побачив, як Браун вирізаною з твердої деревини грубою лопаткою засовує кукурудзяні кияхи в гарячу золу невеличкого багаття. На протилежних краях розстеленої ковдри сірувато-коричневого

Літературно-художнє видання

Стівен Кінг
Стрілець. Темна вежа I

Роман

Головний редактор *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *Т. М. Віланова*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректори *Н. Я. Радченко, Н. О. Міщенко*

Підписано до друку 08.04.2021. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Newton». Ум. друк. арк. 12,6.
Наклад 2500 пр. Зам. №

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61001, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, буд. 24
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у АТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61052, м. Харків, вул. Різдяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

Кінг С.

К41 Стрілець. Темна вежа I : роман / Стівен Кінг : пер. з англ.
О. Любенко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного
Дозвілля», 2021. — 240 с.

ISBN 978-617-12-8904-8

ISBN 978-0-452-28469-2 (англ.)

Це перша книжка зі славнозвісної епопеї «Темна вежа», в якій ми знайомимося з Роландом — лицарем-стрільцем, останнім зі свого роду. Його пригоди і лягли в основу всієї серії. Через зраду придворного Мартена, що став коханцем його матері, Роланд має вирушити в далекі мандри. Головною його метою стає пошук Темної вежі, де зберігаються відповіді на всі запитання. Стрільцеві необхідно пройти слідами чоловіка в чорному, який залишає по собі численні смерті та воскрешає негідників...

УДК 821.111(73)

СТІВЕН КІНГ

ЦИКЛ «ТЕМНА ВЕЖА»

СТРИЛЕЦЬ. ТЕМНА ВЕЖА I

КРІЗЬ ЧАС. ТЕМНА ВЕЖА II

ЗАГУБЛЕНА ЗЕМЛЯ. ТЕМНА ВЕЖА III

ЧАКЛУН ТА СФЕРА. ТЕМНА ВЕЖА IV

ВІТЕР У ЗАМКОВУ ШПАРИНУ.
ТЕМНА ВЕЖА IV (ПРОДОВЖЕННЯ)

ВОВКИ КАЛЬЇ. ТЕМНА ВЕЖА V

ПІСНЯ СЮЗАННИ. ТЕМНА ВЕЖА VI

ТЕМНА ВЕЖА. ТЕМНА ВЕЖА VII